

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 7Co/55/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7812212383
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Agnesa Hricová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2016:7812212383.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Agnesy Hricovej a členov senátu JUDr. Frederiky Zozulákovej a JUDr. Imricha Volkaia v právnej veci B. O. nar. XX.X.XXXX bývajúceho v P. na ul. Š. č. XX zastúpeného opatrovníčkou JUDr. Z. Q. vyššou súdnou úradníčkou Okresného súdu Trebišov zastúpeného JUDr. Alexandrom Milkom advokátom Advokátskej kancelárie so sídlom na ul. Cyrila a Metoda č. 4 v Rožňave na návrh navrhovateľa JUDr. L. R. Q. A. A. Q.Á. C. Z. P. G. F. I. Č. X za účasti Okresnej prokuratúry Michalovce v konaní o pozbavení spôsobilosti na právne úkony, o odvolaní Okresného prokurátora Michalovce proti rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 28.8.2015 č.k. 15Ps 1/2013-225 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zamietol návrh. Rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Náhradu trov konania štátu nepriznáva.

V zákonom stanovenej lehote podal odvolanie proti rozsudku okresný prokurátor s návrhom zrušiť rozsudok a vrátiť vec súdu prvého stupňa. Poukázal na to, že súd rozhodnutie, pokiaľ ide o zdravotný stav pozbaveného odôvodnil tým, že samotné zistenie že človek trpí duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodnou, na zbavenie spôsobilosti na právne úkony nestačí. Ďalším predpokladom je, že táto trvalá duševná porucha celkom vylučuje schopnosť človeka uskutočňovať právne úkony. Trvalú duševnú poruchu u pozbavovaného potvrdil znalecký posudok č. 07/14 zo dňa 10.2.2014 vypracovaný spoločnosťou FORENZA - znalecká organizácia psychiatrická spol. s r.o., ktorá v záveroch konštatuje, že pozbavovaný trpí trvalou poruchou s bludmi, ktoré je u tohto poruchou trvalou. Doporučil u pozbavovaného obmedzenie spôsobilosti na právne úkony v tom zmysle, aby pozbavovaný nemohol samostatne vystupovať pred štátnymi orgánmi a organizáciami a nemohol byť vlastníkom (držiteľom) strelnej zbrane. Súčasne konštatoval, že pozbavovaný nie je schopný chápať zmysel konania a nie je vhodné ho predvolať na pojednávanie a neodporučil mu doručiť rozsudok, neodporučil jeho výsluch vzhľadom na možnosť nepredvídateľného správania alebo len za prítomnosti ochranky. Vzhľadom na správu ošetrojúceho lekára MUDr. V., primára Psychiatrickej liečebne v Plešivci, že je spôsobilý výsluchu na súde aj bez prítomnosti lekára, bol pozbavovaný dňa 28.8.2015 vypočutý na pojednávaní a návrh prokuratúry na vykonanie nového znaleckého posudku, keďže citovaný znalecký posudok bol vypracovaný na začiatku konania, považoval súd za neúčelný a bez vplyvu na rozhodnutie vo veci. Vyslovil názor, že opätovné posúdenie zdravotného stavu pozbavovaného pred samotným rozhodnutím súdu v konaní o pozbavenie spôsobilosti na právne úkony bolo namieste aj s prihliadnutím na § 154 ods. 1 O.s.p., pretože ošetrojúci lekár pozbavovaného sa vyjadril len k jeho schopnosti výsluchu pred súdom. K ďalším skutočnostiam, ktoré boli predmetom jednotlivých záverov znaleckého posudku sa už ošetrojúci

lekár nevyjadril a ani sa vyjadriť nemohol. Pozbavovanému bola uznesením Okresného súdu Košice II sp.zn. 8Nt 14/2012 dňa 26.11.2012 nariadená ochranná psychiatrická liečba v nadväznosti na zastavené trestné konanie. Súd mal preukázané, že pozbavovaný trpí trvalou poruchou s bludmi - kverulantskou paranoiou a na liečenie nastúpil 27.8.2013. Dňa 18.6.2014 podala liečebňa návrh na zmenu ústavnej liečby na ambulantnú. Počas samotného konania o premene ochrannej liečby bol návrh vzatý späť pre zhoršenie zdravotného stavu, ktorý ošetrojúci lekár odôvodnil nízkymi dávkami liekov. Následne súd uznesením zo dňa 18.12.2014 zmenu spôsobu liečby nariadil. Konštatoval, že požadované obmedzenie spôsobilosti na právne úkony nie je motivované tou skutočnosťou, že B. O. svojimi podaniami zaťažuje štátne orgány, ale ide o skutočnosť, že svojimi podaniami sa domáha svojich práv takým spôsobom, že na podporu svojich tvrdení vytvára rozhodnutia súdov, prokuratúry, lekárske správy a ďalšie rôzne listinné doklady, ktoré svojim vyhotovením a obsahom na prvý pohľad nevzbudzujú pochybnosti o ich pravosti, ale v trestnom konaní vo veci vedenej na Okresnom súde Rožňava bol B. O. stíhaný pre trestný čin marenia spravodlivosti. V rámci tohto trestného konania bolo preukázané, že vytvoril takéto listinné dôkazy a toto bolo ukončené s tým, že pre jeho chorobu nie je trestne zodpovedný a bola mu nariadená ochranná liečba, ktorú v spojitosti so svojím ochorením absolvoval. Trvalá porucha s bludmi je stav, keď osoba postihnutá touto chorobou trpí utkvelou predstavou, u B. O. ide predovšetkým o predstavy spojené s ohrozením jeho života a zdravia, ale aj majetku, čo vedie k jeho konaniu, keď sa bráni spôsobom, ktorý zodpovedá jeho predstave ohrozenia, t.j. píše rôzne podania, prikladá k nim vytvorené listinné dôkazy o svojich tvrdeniach, čím zavádza súdy, orgány prokuratúry, ale aj orgány štátnej správy či územnej samosprávy, v snahe dosiahnuť pre seba výhodný výsledok, pričom nie je schopný vec objektívne posúdiť a jeho opakované podania vo veciach, kde boli jeho práva zamietnuté, svedčia o tom, že B. O. sa drží svojich predstáv, ktoré má s touto vecou spojené. Vzhľadom k tomu, že okresný súd neúplne zistil skutkový stav, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné pre zistenie rozhodujúcich skutočností, a to nový znalecký posudok pred samotným rozhodnutím veci, navrhol rozsudok prvostupňového súdu zrušiť a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Podľa ust. § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Spôsobilosť na právne úkony predstavuje spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti a tým platne vstupovať do právnych vzťahov, uzavierať zmluvy, robiť všeobecne záväzné právne úkony, ktoré nesú určitý právny následok. Ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je vôbec schopná robiť právne úkony, súd ju pozbaví spôsobilosti na právne úkony (§ 10 ods. 1 OZ). Ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí (§ 10 ods. 2 OZ). Pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti na právne úkony primárne sleduje záujem samotného (dotknutého) človeka a až následne záujem verejný či tretích osôb. Ide o opatrenie v záujme tých, ktorí nemajú možnosť ovládnuť svoje konanie alebo posúdiť jeho následky. Účelom súdneho rozhodnutia o pozbavení alebo obmedzení fyzickej osoby v spôsobilosti na právne úkony je poskytnutie ochrany nielen samotným fyzickým osobám, ktorých sa rozhodnutie týka, ale aj ďalším fyzickým alebo právnickým osobám prichádzajúcim s nimi do styku. Je však nepochybne vážnym zásahom do osobnej aj majetkovej sféry fyzickej osoby, značným zásahom do jeho osobnej slobody, a preto je potrebné v konaní, ktoré rozhodnutiu súdu predchádza, či už ide o rozhodnutie o pozbavení spôsobilosti na právne úkony, obmedzení spôsobilosti na právne úkony alebo rozhodnutie o vrátení spôsobilosti na právne úkony, dôsledne dbať na to, aby skutkový stav veci bol zistený čo najúplnejšie, čo vyplýva jednak z ust. § 120 ods. 2, 3 O.s.p. v spojení s § 81 ods. 1 O.s.p., keďže ide o konanie, ktoré môže súd začať aj bez návrhu, pričom v týchto konaniach platí vyšetrovacia zásada, ako aj osobitnou úpravou dokazovania, ktorá vyplýva z osobitných ustanovení piatej hlavy tretej časti O.s.p., a to pokiaľ ide o dôkazné prostriedky v tomto konaní, t.j. dôkaz výsluchom vyšetrovaného (§ 187 ods. 2 O.s.p.) a znalecký dôkaz o duševnom stave vyšetrovaného (§ 187 ods. 3 O.s.p.). V takomto konaní musí súd zamerať dokazovanie v prvom rade na zistenie duševného stavu osoby, ktorej sa konanie týka, t.j. či táto osoba je skutočne postihnutá duševnou poruchou alebo nadmerne požíva alkoholické

nápoje, prípadne iné omamné prostriedky, a to v takej intenzite, ako predpokladá ustanovenie § 10 ods. 1, 2 OZ. Ide o otázku skutkovú, pri ktorej však musí súd v zmysle ustanovenia § 187 ods. 3 O.s.p. spolupracovať so znalcom, pretože nemá odborné znalosti potrebné na zistenie uvedených skutočností. Ak sa preukáže, že ide o osobu postihnutú kvalifikovanou duševnou poruchou musí následne súd skúmať splnenie ďalšieho predpokladu pre pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti na právne úkony podľa citovaných zákonných ustanovení § 10 ods. 1, 2 OZ, t.j. či takto postihnutá osoba je alebo nie je z tohto dôvodu schopná obstarávať si svoje veci samostatne. Pri skúmaní tejto otázky vychádza súd z ďalších skutkových zistení vyplývajúcich nielen z posudku znalca, ale aj v súvislosti s ostatnými dôkazmi. V tomto smere musí súd starostlivo skúmať vplyv duševnej poruchy na celkové konanie a správanie sa postihnutého v rodine, v spoločenskom styku s jeho okolím, s prihliadnutím k jeho osobným, rodinným, majetkovým, príjmovým a iným pomerom.. Len súhrnným hodnotením všetkých týchto okolností v súvislosti s duševným stavom zisteným na základe znaleckého posudku je možné dospieť k spoľahlivému záveru, či zákonné podmienky pozbavenia alebo obmedzenia spôsobilosti na právne úkony určitej osoby sú dané alebo nie. Úplné skutkové zistenia súdu o splnení podmienok na pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti na právne úkony osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, má súd zistiť aj z výsluchu tejto osoby, od výsluchu ktorej môže súd upustiť, len ak tento výsluch nemožno vykonať vôbec alebo bez ujmy na zdravotnom stave vyšetrovaného (§ 187 ods. 2 O.s.p.).

Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa ust. § 212 ods. 2 písm. a) O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s ust. § 156 ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení Občianskeho zákonníka Občianskeho súdneho poriadku, v súlade s ust. § 132 O.s.p. vyhodnotil dôkazy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane toho čo uviedli účastníci konania, preto je odôvodnenie rozsudku presvedčivé a zodpovedá požiadavkám obsiahnutým v ust. § 157 ods. 2 O.s.p.. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku (ust. § 219 ods. 2 O.s.p.) a na zdôraznenie jeho správnosti len dodáva, že vykonaným dokazovaním bolo nepochybne preukázané, že zistená trvalá duševná porucha nevyučuje u vyšetrovaného uskutočňovať právne úkony celkom a z toho dôvodu nie je splnený predpoklad na úplné alebo čiastočné pozbavovanie vyšetrovaného na spôsobilosť na právne úkony. Súd prvého stupňa správne konštatoval, že obmedzenie spôsobilosti na právne úkony čiastočne v zmysle návrhu okresného prokurátora v tom zmysle, aby vyšetrovanému bola obmedzená spôsobilosť samostatne konať pred súdmi, orgánmi štátnej správy a územnej samosprávy nie je možná z dôvodu, že nie je v právomoci súdu obmedziť spôsobilosť na právne úkony v takom rozsahu, ako to navrhuje zástupca okresného prokurátora, pričom z uvedeného dôvodu nie je potrebné vykonať dokazovanie na zisťovanie pravosti listín a ich obsahu, ktoré vyhotovil vyšetrovaný, keďže toto dokazovanie je bez právneho významu v tomto konaní. Obsahom spisu je preukázané, že v predmetnej veci boli vypracované dva znalecké posudky a posudok, resp. stanovisko primára Psychiatrickej liečebne v Plešivci, v ktorých je nepochybne preukázané, že vyšetrovaný trpí duševnou poruchou - trvalou poruchou s bludmi. Zistenie duševnej poruchy je nesporne preukázané, preto súd prvého stupňa správne konštatoval, že ďalšie znalecké dokazovanie v tomto smere je neúčelné, nakoľko predpoklad, či táto trvalá duševná porucha vylučuje schopnosť vyšetrovaného uskutočňovať právne úkony, je vecou vykonaného dokazovania, ktoré súd prvého stupňa podrobne vykonal a dospel k správne záveru, že u vyšetrovaného nie sú splnené predpoklady, ktoré vylučujú alebo obmedzujú schopnosť uskutočňovať právne úkony. Vzhľadom na to, že súd prvého stupňa správne a zákonne rozhodol o návrhu, odvolací súd rozsudok podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil a podľa ods. 2 citovaného zákonného ustanovenia sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku.

O trovách konania odvolací súd nerozhodoval, nakoľko žiaden z účastníkov náhradu trov konania nežiadal (§ 151 ods. 1, § 224 ods. 1 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.